

Aan:

- de voorzitter van provinciale staten
van Drenthe
- de leden van de Statencommissie
Cultuur en Welzijn

(i.a.a. de overige statenleden)

Assen, 26 november 2003

Ons kenmerk 46/7.3/2003006603

Behandeld door de heer E. Wong Lun Hing (0592) 36 56 24

Onderwerp: Tweede voortgangsrapportage Stimuleringsregeling professionalisering
Anti Discriminatie Bureau's Drenthe (ADB's)

Geachte voorzitter/leden,

Hierbij sturen wij u ter informatie onze brief aan het Ministerie van Justitie. Deze brief begeleidt de tweede voortgangsrapportage van het project ADB Plus: professionalisering en regionalisering ADB's en meldpunten in Drenthe.

Achtergrond van de stimuleringsregeling

De Landelijke Stimuleringsregeling professionalisering ADB's en meldpunten is in 2001 door de minister van grote steden- en integratiebeleid, mede namens de minister van justitie, ingesteld voor de periode van 2001-2004. De gedachte achter deze subsidieregeling is dat met een professioneler ADB of meldpunt het draagvlak op lokaal niveau voor ADB's en meldpunten zal vergroten en daarmee ook een opstap kan vormen naar het ontstaan van een landelijk dekkend netwerk van ADB's.

Op basis van een projectvoorstel ADB Plus dat de provincie in samenwerking met de gemeenten Hoogeveen, Emmen, Meppel en Assen heeft ingediend, ontving de provincie in december 2001 een subsidie van maximaal € 108.907,-.

Hieronder vermelden wij in hoofdlijnen de stand van zaken en ontwikkelingen met betrekking tot het project ADB Plus, zoals die zijn beschreven in deze voortgangsrapportage.

Doelstelling van het project ADB Plus

- Het tot stand brengen van een heel Drenthe-dekkend netwerk van laagdrempelige en effectief en efficiënt functionerende eerstelijnsvoorzieningen voor klachtenbehandeling op "brede basis".
- Het tot stand brengen van een eenduidig systeem van registratie en monitoring op basis van klachtenmeldingen, voorlichtingsvragen en signalering van incidenten en ontwikkelingen in de samenleving.
- Het bieden van aanvullende en ondersteunende professionaliteit (maatwerk) door provinciale instellingen, met name I2D, aan de ADB Plus-organisatie .

Behaalde projectresultaten in 2002

In opdracht van de provincie heeft STAMM in de verkenningsfase in 2002 een inventarisatie gedaan naar de stand van zaken rond meldpunten en ADB's in Drenthe.

Bij de eerste voortgangsrapportage in augustus 2002 hebt u deze inventarisatie T als bijlage reeds ontvangen.

Tevens vervulde STAMM in opdracht van de provincie het projectleiderschap in de verkenningsfase. Uitkomsten heeft STAMM neergelegd in een adviesrapport "De Drentse Pet". Wij sturen u hierbij een exemplaar van De Drentse Pet.

De stuurgroep heeft ingestemd met de conclusies en aanbevelingen in De Drentse Pet. Wij noemen hier een aantal.

- Versterken van datgene wat er al is. Dit houdt in dat bestaande meldpunten in Hoogeveen en Meppel en het ADB-Assen zich in de projectperiode verder ontwikkelen tot regionale meldpunten in de drie districten van Drenthe als een politieregio.
- De gemeente Emmen overlegt met de (districts)gemeenten over de realisatie van een regionaal meldpunt als pilot.
- Per politiedistrict begeleidt een werkgroep de ontwikkeling van een regionaal meldpunt. In een werkgroep hebben zitting, naast de projectleider: de beleidsambtenaren van de betrokken gemeenten en het desbetreffende meldpunt of ADB.
- Het is van belang om strategisch beleid te formuleren met daarin visie en uitgangspunten van de organisatie. Daarin beschrijft de projectleider ook de gewenste resultaten op hoofdpunten en de plannen voor de toekomst van de meldpunten/ADB's.
- Er wordt een projectgroep ingesteld die bestaat uit vertegenwoordigers van direct betrokken partijen. Het project en de projectgroep wordt geleid door een projectleider van het provinciale Instituut voor Interculturele Ontwikkeling Drenthe, I2D.
- De lokale situatie wordt geanalyseerd op potentiële samenwerkingspartners.

Het adviesrapport van STAMM dient als basis voor de volgende fase, de implementatiefase die loopt van begin 2003 tot december 2004.

Behaalde projectresultaten in 2003

In opdracht van de provincie vervult het Instituut voor Interculturele Ontwikkeling Drenthe I2D, het projectleiderschap in de implementatiefase die van start ging in maart 2003.

Vanaf het begin participeren het ADB-Assen en de meldpunten in Hoogeveen en Meppel in het project.

De projectleider heeft een meerjarenprogramma 2003-2004 en een jaarplan 2003 gemaakt op basis van De Drentse Pet.

Er is een toekomstscenario van een organisatievorm voor ADB Plus ontwikkeld waarbij ook aangegeven wordt wat de gevolgen zijn voor de huidige organisaties en bestaande subsidierelatie's.

De stuurgroep heeft met deze organisatievorm ingestemd. De toekomstige organisatievorm van ADB Plus gaat uit van vier regionale meldpunten en een coördinatiefunctie die (bege)leiding geeft aan de samenwerking van de vier regionale meldpunten op strategisch, operationeel en facilitair niveau.

Naast de jaarlijkse, "historische" bijdragen van de gemeenten aan de bestaande meldpunten en het ADB Assen, is er een extra financiering nodig voor de coördinatiefunctie.

Dit punt staat op de agenda van de stuurgroep. De gemeenten Hoogeveen, Emmen, Meppel en Assen en de provincie (voorzitter) hebben zitting in deze stuurgroep.

Naast de stuurgroep is in augustus 2003 en september 2003 eveneens bestuurlijk overleg georganiseerd met de overige acht gemeenten in drie politiedistricten van Drenthe.

Deze gemeenten onderschrijven de doelstelling en aanpak van ADB Plus, maar zien financieel geringe mogelijkheden voor cofinanciering van ADB Plus in de periode na afloop van het project.

Vooruitblik naar 2004

Afhankelijk van de afspraken en conclusies van de stuurgroep zal bekeken moeten worden of en op welke punten de doelstelling en de beoogde eindresultaten van ADB Plus bijgesteld moeten worden.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

gedeputeerde staten van Drenthe,

, secretaris

, voorzitter

Bijlage(n):
cs/coll.

Aan:
het Ministerie van Justitie
Directie Coördinatie Integratiebeleid Minderheden
t.a.v. mevrouw mr. G.D. Ramkisoen Panday
Postbus 20301
2500 EH 's-GRAVENHAGE

2 5 0 0 E H 2 0 3 0 1

Assen, 31 oktober 2003
Ons kenmerk 44/CW/A15/2003006603
Behandeld door de heer E. Wong Lun Hing (0592) 36 56 24
Uw kenmerk 5233616/03
Onderwerp: Tweede voortgangsrapportage Stimuleringsregeling professionalisering

Geachte mevrouw,

In uw brief van 1 juli 2003 (bij ons geregistreerd onder nummer 2003006603) zond u ons een format en een vragenlijst ten behoeve van de tweede voortgangsrapportage Stimuleringsregeling professionalisering Anti Discriminatie Bureaus (ADB's) . Hierbij ontvangt u de ingevulde format en vragenlijst met betrekking tot de tweede voortgangsrapportage van het project ADB Plus Drenthe. Op uw verzoek ontvangt u de voortgangsrapportage tevens in digitale vorm op bijgaande diskette. Wij voldoen hiermee aan de voorwaarden die gesteld zijn in de beschikking waarin u ons een vierjarige subsidie toekende voor de uitvoering van het project ADB Plus in Drenthe. Wij maken u erop attent dat deze voortgangsrapportage formeel door ons college op 11 november 2003 wordt vastgesteld.

Hieronder vermelden wij in hoofdlijnen de stand van zaken en ontwikkelingen met betrekking tot het project ADB Plus, zoals die zijn beschreven in deze voortgangsrapportage.

Doelstelling van het project ADB Plus

- Het tot stand brengen van een heel Drenthe dekkend netwerk van laagdrempelige en effectief en efficiënt functionerende eerstelijnsvoorzieningen voor klachtenbehandeling op "brede basis".
- Het tot stand brengen van een eenduidig systeem van registratie en monitoring op basis van klachtenmeldingen, voorlichtingsvragen en signalering van incidenten en ontwikkelingen in de samenleving.

- Het bieden van aanvullende en ondersteunende professionaliteit (maatwerk) door provinciale instellingen, met name I2D, aan de ADB Plusorganisatie.

Behaalde projectresultaten in 2002

In opdracht van de provincie heeft STAMM in de verkenningsfase in 2002 een inventarisatie gedaan naar de stand van zaken rond meldpunten en ADB's in Drenthe.

Bij de eerste voortgangsrapportage in augustus 2002 hebt u deze inventarisatie als bijlage reeds ontvangen.

Tevens vervulde STAMM in opdracht van de provincie het projectleiderschap in de verkenningsfase. De uitkomsten heeft STAMM neergelegd in het adviesrapport De Drentse Pet. Wij sturen u hierbij een exemplaar van De Drentse Pet.

De stuurgroep heeft ingestemd met de conclusies en aanbevelingen in De Drentse Pet. Wij noemen hier een aantal.

- Versterken van datgene wat er al is. Dit houdt in dat bestaande meldpunten in Hoogeveen en Meppel en het ADB Assen zich in de projectperiode verder ontwikkelen tot regionale meldpunten in de drie districten van Drenthe als een politieregio.
 - De gemeente Emmen overlegt met de (districts)gemeenten over de realisatie van een regionaal meldpunt als pilot.
 - Per politiedistrict begeleidt een werkgroep de ontwikkeling van een regionaal meldpunt. In een werkgroep hebben zitting, naast de projectleider: de beleidsambtenaren van de betrokken gemeenten en het desbetreffende meldpunt of het ADB.
 - Het is van belang om strategisch beleid te formuleren met daarin visie en uitgangspunten van de organisatie. Daarin beschrijft de projectleider ook de gewenste resultaten op hoofdpunten en de plannen voor de toekomst van de meldpunten/ADB's.
 - Er wordt een projectgroep ingesteld die bestaat uit vertegenwoordigers van directbetrokken partijen. Het project en de projectgroep wordt geleid door een projectleider van het Provinciaal Instituut voor Interculturele Ontwikkeling Drenthe, I2D.
 - De lokale situatie wordt geanalyseerd op potentiële samenwerkingspartners.
- Het adviesrapport van STAMM dient als basis voor de volgende fase en de implementatiefase die loopt van begin 2003 tot december 2004.

Behaalde projectresultaten in 2003

In opdracht van de provincie vervult het Instituut voor Interculturele Ontwikkeling Drenthe, I2D het projectleiderschap in de implementatiefase die van start ging in maart 2003.

Vanaf het begin participeren het ADB Assen en de meldpunten in Hoogeveen en Meppel in het project.

De projectleider heeft een Meerjarenprogramma 2003-2004 en een Jaarplan 2003 gemaakt op basis van De Drentse Pet.

Er is een toekomstscenario van een organisatievorm voor ADB Plus ontwikkeld waarbij ook aangegeven wordt wat de gevolgen zijn voor de huidige organisaties en de bestaande subsidierelaties.

De stuurgroep heeft met deze organisatievorm ingestemd. De toekomstige organisatievorm van ADB PLus gaat uit van vier regionale meldpunten en een coördinatiefunctie die (bege)leiding geeft aan de samenwerking van de vier regionale meldpunten op strategisch, operationeel en facilitair niveau.

Naast de jaarlijkse, "historische" bijdragen van de gemeenten aan de bestaande meldpunten en het ADB Assen is er een extra financiering nodig voor de coördinatiefunctie.

Dit punt staat op de agenda van de stuurgroep. De gemeenten Hoogeveen, Emmen, Meppel en Assen en de provincie (voorzitter) hebben zitting in deze stuurgroep.

Naast de stuurgroep is in augustus en september eveneens bestuurlijk overleg georganiseerd met de overige acht gemeenten in drie politiedistricten van Drenthe.

Deze gemeenten onderschrijven de doelstelling en de aanpak van ADB PLus, maar zien financieel geringe mogelijkheden voor cofinanciering van ADB PLus in de periode na afloop van het project.

Vooruitblik naar 2004

Afhankelijk van de afspraken en conclusies van de stuurgroep zal bekeken moeten worden of en op welke punten de doelstelling en de beoogde eindresultaten van ADB Plus bijgesteld moeten worden.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

gedeputeerde staten van Drenthe,
namens deze,

B. Deetman,
hoofd van de Productgroep Cultuur en Welzijn

Bijlage(n):
gm/coll.

Afschrift aan het Instituut voor Interculturele Ontwikkeling, t.a.v. de heren G. Meijer en M. Levens, Industrieweg 14-16, 9403 AA Assen

DE DRENTSE PET

*Professionalisering van Anti Discriminatie Bureaus
en Meldpunten in Drenthe*

Colofon

Rapportage: F. Schipper
A. Thüss

Uitgave: **STAMM**
Eemland 5b
9405 KD Assen
T (0592) 394400
F (0592) 351201
E info@stamm.nl
I www.stamm.nl

Kenmerk: 2002/24

Datum: december 2002

Inhoud

<i>Inleiding</i>	5
1. De nulmeting	7
1.1 Enkele feiten en cijfers	7
1.2 Behoeftte in Drenthe	8
2. Het overleg in Drenthe over de toekomst van de ADB's	11
2.1 De startbijeenkomst	11
2.2 Rond de tafel	12
2.3 De werkconferentie	14
2.4 Tenslotte	14
3. De inrichting van ADB's in Drenthe	17
3.1 Infrastructuur en provinciedekkend netwerk	17
3.2 De organisatie	19
3.2.1 Meldpunten: binnen bestaande organisatie versus zelfstandig	19
3.2.2 Een pilot in district Zuid-Oost Drenthe	19
3.2.3 Kerntaak ADB/meldpunt	19
3.2.4 Personeel	21
3.3 Samenwerking.	22
3.4 Communicatie intern en extern	23
3.5 De projectgroep	24
3.6 De stuurgroep	24
4. Aanbevelingen	25
5. Financiële consequenties en tijdspad	27
Bijlagen	31
1. Deelnemers aan rondetafelgesprekken	
2. Deelnemers aan de werkconferentie	

Inleiding

De minister voor grote steden- en integratiebeleid heeft in 2001 de Stimuleringsregeling professionalisering Anti Discriminatie Bureaus vastgesteld. De gedachte achter de regeling is dat met een professioneler Anti Discriminatie Bureau (ADB) het draagvlak op lokaal niveau voor de ADB's zal vergroten en daarmee ook een opstap kan vormen naar een later alsnog ontstaan van een landelijk dekkend netwerk. Het professionaliseringsproces leidt tot een vergroting van het werkgebied, grotere bekendheid, betere samenwerking met andere lokale instanties en actoren, betere communicatiemiddelen van ADB's en een verbreding van het draagvlak op lokaal niveau.

De provincie Drenthe heeft in samenwerking met de gemeenten Hoogeveen, Emmen, Meppel en Assen in het kader van deze regeling een driejarig projectplan ingediend, dat door de minister is gehonoreerd.

Het project ADB-PLUS heeft als doelen:

- Het tot stand brengen van een heel Drenthe dekkend netwerk van laagdrempelige en effectief en efficiënt functionerende eerstelijnsvoorzieningen voor klachtenbehandeling op "brede basis" (nationaliteit/etnische afkomst, leeftijd, sekse en validiteit).
- Het tot stand brengen van een eenduidig systeem van registratie en monitoring op basis van klachtenmeldingen, voorlichtingsvragen en signalering van incidenten en ontwikkelingen in de samenleving.
- Het bieden van aanvullende en ondersteunende professionaliteit (maatwerk) aan de lokale/regionale ADB's/meldpunten door provinciale instellingen, met name I2D.
- De ondersteuning door I2D dient zich te richten op continue kwaliteitsverbetering van de klachtenbehandeling, registratie en monitoring. Daarnaast verzorgt dit instituut in samenwerking met de regionale/lokale ADB's en meldpunten de activiteiten in het kader van een preventieve en structurele aanpak, met name voorlichting, training, onderzoek en beleidsadvisering.

De provincie Drenthe heeft STAMM een tweeledige opdracht gegeven. Het gaat in eerste instantie om inzicht in de huidige stand van zaken bij de lokale ADB's en in tweede instantie om inzicht in het draagvlak voor het tweede deel van het project bij de gemeenten in Drenthe.

De actuele stand bij de ADB's zijn met een nulmeting geïnventariseerd. Deze nulmeting is apart beschreven in een notitie en gepresenteerd bij de startbijeenkomst van het project. Daarnaast heeft STAMM met verschillende betrokkenen overlegd over de mogelijkheden en wensen voor de voortgang van het project in de tweede fase. Daarvoor zijn met de beleidsmedewerkers van de gemeenten zogenaamde "rondetafelgesprekken" gevoerd. Afsluitend is een conferentie georganiseerd met alle betrokkenen over de toekomst van ADB's in Drenthe.

Dit rapport doet verslag van de uitkomsten van dit proces en geeft aanbevelingen voor de verdere professionalisering van ADB's in Drenthe.

1. De nulmeting

1.1 Enkele feiten en cijfers

STAMM heeft een nulmeting verricht bij ADB-Drenthe (inmiddels opgeheven), ADB-Assen en bij twee meldpunten: in Hoogeveen en Meppel. Omdat ADB-Drenthe in opdracht van de gemeente Emmen de klachtenbehandeling verzorgde in 1998 en 1999 - tot de subsidiestop in 2000 - wordt de nulmeting van het meldpunt Emmen meegenomen in die van het ADB-Drenthe. Het onderzoek is uitgevoerd van april tot juni 2002.

De hoofdvraag van dit inventariserend onderzoek luidt: "Wat is de stand van zaken van de ADB's/meldpunten in Drenthe?"

Organisatorische vormgeving

De wijze waarop organisatorisch is vormgegeven aan de ADB's/meldpunten loopt sterk uiteen. Het ADB-Drenthe en het ADB-Assen zijn - ook in juridische zin - zelfstandige organisaties, maar verschillen aanzienlijk in de wijze waarop de uitvoering van het werk plaatsvindt. Bij het ADB-Assen gebeurt dit uitsluitend door vrijwilligers, waarbij een intensieve samenwerking met COS¹ Drenthe tot stand is gebracht.

In Hoogeveen en Meppel zijn de meldpunten binnen lokale welzijnsorganisaties ondergebracht. In Emmen hanteerde men enige jaren een uitbestedingsmodel.

Doel- en taakstelling

Bij ADB-Drenthe heeft zich een belangrijke verschuiving in doel- en taakstelling voorgedaan. Naast haar tweedelijnsfunctie heeft ze zich toegelegd op behandeling van klachten uit de door de lokale ADB's/meldpunten niet gedekte gebieden in Drenthe. Ook ADB-Assen voert naast de behandeling van klachten andere taken uit zoals voorlichtings- en preventieactiviteiten, publieks- en beleidsbeïnvloeding. De meldpunten in Hoogeveen en Meppel bieden de gelegenheid om informatie in te winnen of om een klacht te melden.

Registratie en monitoring

De registratie van contacten/klachten bij de ADB's/meldpunten verloopt niet uniform. Registratie gebeurt (met uitzondering van ADB-Drenthe) handmatig en van monitoring is geen sprake.

Het trekken van een conclusie over de ontwikkeling van het aantal klachten achten de onderzoekers niet verantwoord. Wel opvallend is dat het aantal klachten dat bij de meldpunten Hoogeveen en Meppel binnenkomt zeer marginaal is.

Klachtenbehandeling

De wijze waarop de behandeling van de klacht geschiedt, loopt nogal uiteen. Het eerste contact of de intake (al dan niet telefonisch) wordt op verschillende wijze benaderd, doorverwijzing gebeurt op basis van verschillende redenen, naar ADB-Drenthe of andere instanties. Wel verkiezen alle ADB's/meldpunten bemiddeling (indien mogelijk) boven het doen van aangifte.

¹ COS = Centrum voor Ontwikkelingssamenwerking.

	ADB-Drenthe	ADB-Assen	Meldpunt Hoogeveen	Meldpunt Meppel
Aantal klachten	62 cliënten in 2000	56 geregistreerde klachten in 2001	gemiddeld 2 à 3 per jaar	gemiddeld 1 per jaar

Samenwerking

De samenwerking met andere organisaties heeft overwegend een ad hoc karakter. Er bestaat een overleg tussen politie, justitie en de ADB's/meldpunten in Drenthe. Het ADB-Drenthe en ADB-Assen beschikken over uitgebreid (documentatie-)materiaal om de voorlichtingsfunctie inhoud te geven.

Gewenste situatie

De opvattingen over wat de ADB's/meldpunten als gewenste situatie zien, divergeren sterk. In Meppel wordt er de voorkeur aan gegeven discriminatie door regulier overheidsbeleid te bestrijden. In Hoogeveen acht men het gewenst het meldpunt - binnen de bestaande organisatorische context - meer profiel naar buiten te geven. Het ADB-Assen ziet het liefst drie ADB's functioneren - gekoppeld aan de in Drenthe te onderscheiden politiedistricten - die een vorm van structureel overleg met elkaar aangaan. De noodzaak van een provinciale tweedelijnsfunctie wordt niet ingezien. ADB-Drenthe is inmiddels opgeheven. De medewerkster is in dienst getreden bij het instituut I2D.

1.2 Behoeft in Drenthe

Een groot probleem (ook in de rest van Nederland en zelfs daarbuiten) is het ontbreken van goede registraties. De cijfers die in de nulmeting naar voren komen, zeggen niet veel. Want we weten bijvoorbeeld niet hoeveel klachten bij ADB's en meldpunten terecht waren.

Ook komen dubbelingen voor en wordt er op verschillende wijze geregistreerd. Daarnaast leidt de minimale PR en de onbekendheid van meldpunten en ADB's tot minimale meldingen. Het heeft dus weinig zin om ons te laten leiden door deze cijfers. Onderzoeken van bijvoorbeeld TNO² en van het Ministerie van SoZaWe tonen echter aan dat er een groot maatschappelijk en structureel probleem gaande is. Jaarlijks zijn tienduizenden werknemers het slachtoffer van discriminatoir gedrag op het werk. Een goede infrastructuur van professionele meldpunten en ADB's draagt bij aan een gevoel van welbevinden bij alle inwoners in Drenthe.

Daarbij is het van groot belang dat er op een deskundige wijze gehandeld wordt. Kennis van hulpverlening en juridische zaken bij de medewerkers van de meldpunten en ADB's zijn een vereiste.

Tot op heden heeft dit er nog wel eens aan geschort. Het feit dat de gemeente Emmen de subsidiëring heeft stopgezet, geeft aan dat zij de toenmalige werkwijze niet meer ondersteunde.

Klachten en meldingen komen op dit moment niet alleen binnen bij de bestaande meldpunten en ADB's. Klachten over discriminatie komen ook binnen bij de politie, huisarts, maatschappelijk werk en bij de gemeente.

Kortom, in Drenthe spitst de behoefte zich toe op twee aandachtspunten.

Ten eerste is dat de herkenbaarheid van meldpunten en ADB's, zodat alle inwoners weten dat zij daar terecht kunnen met klachten en meldingen over discriminatie.

Ten tweede is dat een personele bezetting door professionele mensen met de nodige deskundigheid. Deze mensen hebben de passende opleiding en zijn in staat om complexe problemen te analyseren en klachten te behandelen.

² Bron: Landelijk Bureau ter bestrijding van Rassendiscriminatie (LBR).

Met de huidige verscheidenheid van meldpunten en ADB's lijkt het tijd om een stap voorwaarts te maken. Dit doen we niet door oud met nieuw te vervangen, maar door de goede elementen te bewaren en te versterken en de zwakke elementen te verbeteren. Na de nulmeting is er daarom een inventariserend onderzoek gedaan naar de mogelijkheden voor de toekomst van meldpunten en ADB's in Drenthe.

2. Het overleg in Drenthe over de toekomst van de ADB's

Gewapend met de gegevens van de nulmeting, is overleg gevoerd met de verschillende betrokkenen: de politie, de ADB's en meldpunten en de gemeenten. Daarbij zijn drie elementen steeds aan de orde geweest:

1. de informatie over discriminatie, de ADB's in Drenthe en de doelstellingen van het project;
2. de meningsvorming over de gewenste situatie in eigen gemeente en op regionaal en provinciaal niveau;
3. de conclusies over de voortgang van het project en de inspanningen van afzonderlijke betrokkenen.

Het overleg is in de eerste fase met een beperkte groep van direct betrokkenen gestart.

Naast het voeren van individuele gesprekken met de betrokkenen hebben we ons gericht op drie gezamenlijke vormen van overleg: de startbijeenkomst, de rondetafelgesprekken en de conferentie. Daarbij is de gedachte dat de drie elementen informatie, meningsvorming en conclusies een zekere opeenvolging kennen. In de praktijk is dat ook te zien. Daar waar bij het eerste contact de animo voor ADB's bij verschillende gemeenten gering is, zien we in de loop van het project meer interesse ontstaan en bereidheid mee te denken. En ontstaan er meer genuanceerde meningen over vorm en inhoud.

In de tweede fase, als het project een vervolg krijgt, is een bredere groep bij de ADB's te betrekken. Te denken valt aan justitie, gezondheidszorg, vakbonden, COC en woningbouwverenigingen. Dit overleg is gericht op concrete vormen van gezamenlijke registratie en melding.

2.1 De startbijeenkomst

Op de startbijeenkomst komen de volgende punten aan de orde:

- de nabije toekomst van het project en de doelen die er mee beoogd worden. Het belang van antidiscriminatie en de zorg die gemeenten hebben in het tegengaan van discriminatie;
- de kernelementen van het project, de verschillende onderdelen en de betrokken partijen;
- de uitkomsten van de nulmeting.

In de discussie komt naar voren dat de cijfers van de ADB's niet corresponderen met die van de politie. Ze zijn of veel hoger of veel lager. Dat roept de vraag op hoe betrouwbaar en eenduidig de opgegeven cijfers zijn van de ADB's en de meldpunten. Met de uitkomsten van de nulmeting in de hand is het nuttig om de voornemens van de gemeenten te polsen en draagvlak te creëren voor een gezamenlijke aanpak. Daarom zijn de gemeenten en de politiek betrokken bij dit project, nadat de gegevens van de nulmeting bekend waren.

Een belangrijk thema vormt voorts het begrip professionalisering. Daarover bestaat onduidelijkheid. Niet zozeer het begrip op zich, maar wel de effecten van een voornemen om de professionalisering nadrukkelijk ter hand te nemen.

De volgende vragen en meningen komen aan de orde:

- Wat betekent professionalisering voor de vrijwilliger? Is er geen plaats meer voor vrijwilligers?
- Is een professional altijd betaald?

- Kan een professional ondersteund worden door vrijwilligers? En omgekeerd: kan een vrijwilliger ondersteund worden door een professional?
- Hoe gaat in het project professionalisering gekoppeld worden aan deskundigheidsbevordering en automatisering?
- Het is belangrijk om het belang van de klant boven het belang van de organisaties te stellen.

De afspraak is dat in het verdere overleg en uiteindelijk in het adviesrapport de aanpak van de professionalisering goed omschreven wordt.

De politie vindt dat de gemeente een verplichte participant is in het project. De politie is nauw betrokken bij ADB's en heeft ook overleg met lokale ADB's. Ook zou er facilitering moeten komen op landelijk niveau en pleit de politie voor een meldpunt per politiedistrict.

Over de rol van I2D in het professionaliseringstraject van ADB's zijn er verschillende meningen. De meeste vertegenwoordigers stemmen in met een rol voor I2D. Daarbij wordt met name de tweedelijnsfunctie benoemd: advisering, begeleiding en projectontwikkeling. Voor anderen is dat niet vanzelfsprekend. Als redenen geven ze aan: de negatieve beeldvorming over ADB-Drenthe die een rol speelt, de onduidelijke ontstaansgeschiedenis van I2D, maar ook de relatieve onbekendheid met het nieuwe instituut. De tweedelijnsfunctie kan wat hen betreft ook door landelijke bureaus worden ingevuld.

Over het algemeen is men voorstander van regionalisering. De bestaande indeling in politiedistricten kan daarbij het beste als uitgangspunt dienen. De afzonderlijke gemeenten zijn te klein en ADB's/meldpunten kunnen vanuit grote plaatsen een uitstraling hebben naar andere plaatsen. Wellicht is regio West een (te) groot werkgebied. Uiteindelijk zal de werkwijze van de ADB's bepalend zijn voor de kwaliteit van de dienstverlening; te denken valt bijvoorbeeld aan de laagdrempeligheid. Samenwerking met andere hulpverleningsinstanties, zoals bureaus slachtofferhulp is daarbij voorwaarde. Het integrale karakter van het werk krijgt daarmee vorm.

De organisatievorm is nog een open thema: zowel zelfstandig functionerend als ingebouwd binnen een organisatie ziet men als mogelijk. Dit is deels afhankelijk van de zwaarte van een organisatie. Vrijwel niemand heeft behoefte aan een volledig opgetuigd ADB. Bij een lichte invulling moet er echter wel ruimte zijn voor gedegen klachtenbehandeling. Klachten worden momenteel ook gemeld en eventueel behandeld bij politie, bureau slachtofferhulp of een welzijnsorganisatie.

2.2 Rond de tafel

De situatie in de gemeenten

Geen enkele gemeente heeft een vastgesteld en beschreven beleid, soms zijn er wel activiteiten of voorzieningen. Veelal heeft een ADB, politiek gezien, geen prioriteit. De nieuwe politieke verhoudingen betekenen echter een koerswijziging die niet ongemerkt voorbij gaat. Veiligheid en integratie staan meer dan ooit op de politieke agenda. Professionaliseren van bestaande meldpunten en ADB's en het instellen van een nieuw meldpunt in Emmen, levert een concrete bijdrage aan het gevoel van veiligheid en integratie van alle doelgroepen in de Drentse samenleving.

Een aantal gemeenten subsidieerde het voormalige ADB-Drenthe of heeft een meldpunt (Stichting Welzijn Meppel en Stichting Welzijn Hoogeveen). Zij houden spreekuur en verwijzen indien nodig door. De gemeente Assen hecht belang aan het ADB. Zij hebben een beschikking voor een ADB, maar geen geschreven beleid.

In de gemeente Aa en Hunze is er een Stichting Welzijn, waar men eventueel met klachten terecht kan. Coevorden heeft integrale activiteiten: bijvoorbeeld weerbaarheidstrainingen bij 'De Toegang' of het thema 'pesten' in het onderwijs. De gemeente Borger-Odoorn geeft klachten door aan de Vereniging van Drentse Gemeenten. Deze lijst van activiteiten is niet uitputtend.

Discriminatie is een onzichtbaar probleem. Men vraagt zich af hoe groot de behoefte is aan acties op het gebied van antidiscriminatie. De algemene situatie bij de gemeenten is samen te vatten met: 'weinig klachten, geen beleid'.

De voorwaarden en intenties

Bij het benoemen van de voorwaarden waaronder een meldpunt zou moeten functioneren, worden evenwel de volgende punten genoemd:

- bereikbaarheid (telefoon/mail/persoonlijk contact);
- registratie;
- netwerkontwikkeling/gebruik maken van anderen;
- herkenbaarheid (PR, logo/naam);
- goede website;
- laagdrempelig en anoniem;
- het meldpunt handelt elke klacht professioneel af;
- het meldpunt moet bij de districtspolitie bekend zijn.

Daarbij is samenwerking binnen districten van belang, omdat juist in de samenwerking gezamenlijke kansen zitten. De afzonderlijke gemeenten hebben geen emplooi voor een voorziening. Daarvoor zijn ze te klein. Als er sprake zal zijn van samenwerking op regionaal niveau, dan moet de PR zich op het lokale niveau gaan richten. Want als je lokaal niet bekend maakt, krijg je ook geen klachten.

Als meerwaarde van het project wordt genoemd: de kans voor de gemeenten om gezamenlijk te werken aan voorzieningen waar iedere gemeente afzonderlijk niet aan toe komt.

Bij de rondetafelgesprekken tonen veel beleidsmedewerkers zich geïnteresseerd afwachting. De vier grote gemeenten in Drenthe hebben al eerder toegezegd medeverantwoordelijk te zijn voor het project, door het projectvoorstel te onderschrijven. Daarbij geeft Emmen aan positief te staan tegenover nieuwe initiatieven in de regio en wijst op het belang van antidiscriminatiebeleid, ook in verband met de verharding van de maatschappij. Voor Emmen geldt dat bundeling van (gemeentelijke) krachten binnen het district belangrijk is.

Professionals of vrijwilligers?

De meningen lopen enigszins uiteen. Merendeels geeft men de voorkeur aan een professionele bezetting. Er is wel belang bij het werk van vrijwilligers, maar het vraagt erg veel kennis en kunde van de vrijwilliger. De vrijwilligers moeten daarom terug kunnen vallen op professionals. Het eerste gesprek met een cliënt is bijvoorbeeld essentieel voor iemand die bij een meldpunt binnen komt. De vrijwilliger moet daarom iemand goed te woord kunnen staan en naar de juiste organisatie door kunnen verwijzen.

Er zijn verscheidene samenwerkingsverbanden te organiseren, zoals onder andere met onderwijs, GGD, CAD, Jongeren Informatie Punten (JIPs) en woningcorporaties. Eén loket meldpunt, waar geregistreerd wordt en vervolgens doorverwezen naar bovenstaande samenwerkingspartners is voor allen denkbaar. Een voorbeeld van een landelijk meldpunt dat ondanks de afstand toch laagdrempelig en herkenbaar is, is de kindertelefoon.

Er kan een basispakket ontwikkeld worden met daarin gemeenschappelijke afspraken over de te voeren werkwijze.

Positie en rol van I2D

I2D presenteert zich bij twee van de drie rondetafelgesprekken. I2D is een instituut voor interculturele ontwikkeling; een kennisinstituut op het gebied van integratie in Drenthe.

De aandacht voor en versterking van de ADB's/meldpunten rekent ze tot één van haar kerntaken. Er wordt gekeken wat er aan kennis en deskundigheid is bij relaties en hoe ze daarbij kan aansluiten. Een inventarisatie naar leemten in de dienstverlening kan in de tweede fase van de projectperiode. Kennis van datgene wat er al wordt gedaan, is belangrijk. Dat geldt zowel in het onderwijs als bij andere voorzieningen. I2D pleit niet voor een nieuw 'loket' voor antidiscriminatie, maar voor een meldpunt bij een bestaande organisatie. Daarmee kan een aanspreekpunt in een district ontstaan.

2.3 De werkconferentie

Twee inleiders geven het kruit voor het gesprek. De heer G. Grubben van het Landelijk Bureau ter bestrijding van Rassendiscriminatie (LBR) vertelt dat discriminatie vaker voorkomt dan gewoonlijk wordt gedacht. In alle sectoren van de maatschappij en in alle maatschappelijke lagen, op het platteland en in de stad. Slachtoffers van discriminatie ervaren het vaak als een ernstige inbreuk op hun maatschappelijk welzijn. Nederland is uniek in vergelijking met andere landen vanwege de combinatie van enerzijds de wet- en regelgeving en anderzijds de antiracistische infrastructuur. In Nederland bestaat een behoorlijk netwerk van organisaties en instituties die zich richten op het bestrijden en voorkomen van (rassen)discriminatie. Het LBR is verheugd dat de provincie Drenthe, de gemeenten en andere partners erkennen dat discriminatie bestaat en dat zij het ook ter hand willen nemen.

De heer A. Olszanowski, coördinator van het Anti Discriminatie Bureau in Overijssel (ADB-Oost), vertelt hoe de gemeenten in Overijssel met elkaar en met de provincie Overijssel samenwerken. Deze samenwerking maakt dat er op verschillende plaatsen spreekuren zijn opgezet voor de klachtenbehandeling. Daarnaast is ADB-Oost samenwerkingspartner voor bedrijven en geeft zij trainingen en voorlichting op scholen. Uit het Overijsselse voorbeeld blijkt dat regionale samenwerking een belangrijke voorwaarde is om te komen tot plaatselijke, kleinschalige meldpunten. Meldpunten waar elke burger terecht kan met klachten over discriminatie en waar de deskundigen te vinden zijn die steun geven.

Uit de onderlinge discussie van beleidsambtenaren uit alle gemeenten in Drenthe blijkt, dat er animo is voor een provinciaal dekkend netwerk van meldpunten. Zij onderschrijven het belang van een centraal steunpunt, dat de medewerkers van de meldpunten van advies kan dienen. De provincie Drenthe treedt graag op als partner bij het realiseren van de districtsmeldpunten en het ADB.

2.4 Tenslotte

De aandacht voor professionalisering van het ADB en de meldpunten is bij de start van het project niet zo groot. Discriminatie staat niet hoog op de politieke agenda en de signalering van - en de cijfers over - discriminatie zijn niet eenduidig. Samenwerking tussen enkele uitvoerende instanties zoals politie, justitie en meldpunten/ADB's vindt af en toe plaats. Met onderwijs, maatschappelijk werk, (geestelijke) gezondheidszorg en slachtofferhulp is er vrijwel geen contact. De bekendheid van de meldpunten/ADB's bij de burger en daarmee potentiële klanten is zeer beperkt. De afhandeling van klachten is bij de drie meldpunten verschillend.

Gezien deze punten onderschrijven betrokkenen het grote belang van professionalisering.

In de loop van het project is de interesse voor een efficiënte en effectieve aanpak groeiende. Alle gemeenten in Drenthe geven in deze eerste fase op een of andere manier acte-de-presence. Op de conferentie blijkt dat beleidsambtenaren bereid zijn om medewerking te verlenen aan het project. Daarmee is een begin gemaakt met draagvlakontwikkeling voor samenwerking. De meningen over de richting waarin het project verder moet gaan, zijn eensluidend:

- zorg voor laagdrempelige meldpunten op districtsniveau;
- versterk de samenwerking tussen de gemeenten voor het oprichten dan wel instandhouden van ADB's/meldpunten;
- geef aandacht aan professionalisering inclusief de aandacht voor de rol van de vrijwilliger;
- sluit aan bij datgene wat al is ontwikkeld en bouw daarop voort.

In het volgende hoofdstuk geven we de richting aan voor verdere invulling van de tweede projectfase. Daarvoor formuleren we gewenste resultaten.

3. De inrichting van ADB's in Drenthe

In voorgaande hoofdstukken zijn diverse aandachtspunten genoemd om de huidige organisatiestructuur van de ADB's en de meldpunten verder te kunnen ontwikkelen en verbeteren.

Als basis voor professioneel functionerende meldpunten en ADB's in Drenthe is een goed netwerk vereist om het draagvlak uit te breiden en samenwerking te stimuleren. Daarna is het mogelijk om met de samenwerkingspartners een gedegen registratiesysteem op te zetten. Daardoor krijgen meldpunten en ADB's ook de mogelijkheid om ontwikkelingen en trends te monitoren. Dit is nodig om meer uniformiteit te realiseren en vergelijkingen mogelijk te maken. Ontwikkelen van beleid wordt hierdoor vergemakkelijkt.

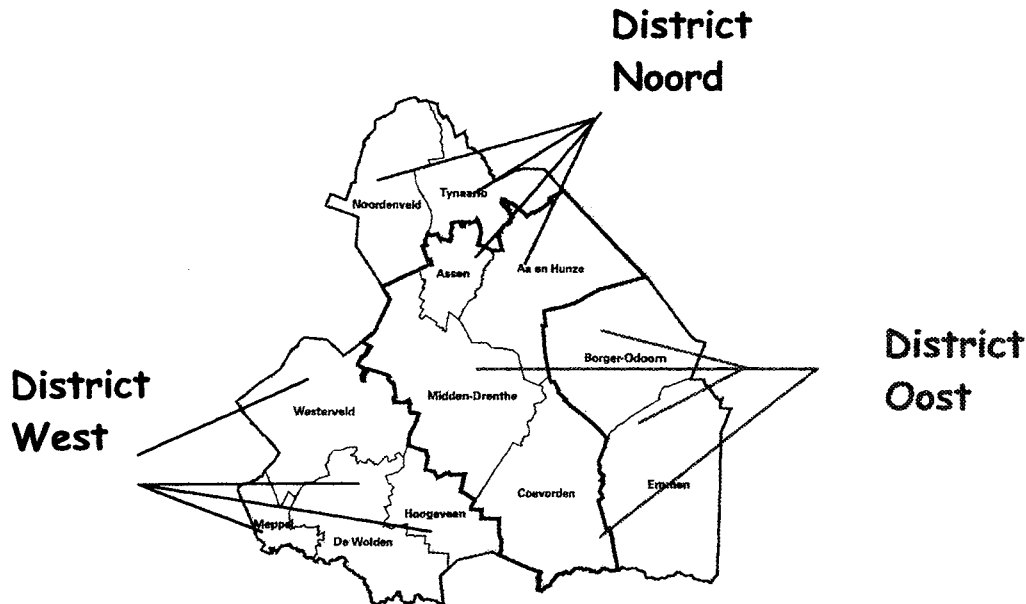
Voorlichting en preventieve activiteiten zijn daarna een logisch en noodzakelijk gevolg op de voorgaande stappen.

3.1 *Infrastructuur en provinciedekkend netwerk*

Gezien de uitkomsten van de nulmeting is de infrastructuur van professionele ADB's in Drenthe niet optimaal. Dit onderzoek toont aan dat er bij de bestaande ADB's en meldpunten verbeteringen nodig en wenselijk zijn. Er zijn echter voldoende aangrijpingspunten om die verbeteringen te realiseren. Het is niet zinvol om 'het kind met het badwater weg te gooien'. Onze voorkeur gaat uit naar versterken van datgene wat er al is.

Een indeling in districten heeft sterk de voorkeur vanwege de bereikbaarheid en het laagdrempelig karakter. De keuze voor de indeling van Drenthe gaat over de vraag of er per district, dan wel provinciaal een meldpunt moet worden gerealiseerd. Een meldpunt in elke gemeente is niet aan de orde. Wij stellen voor om de meldpunten op districtsniveau te organiseren volgens de indeling die de politie ook kent. Voor het district Noord vallen daarin de gemeenten Noordenveld, Tynaarlo, Aa en Hunze en Assen. Het ADB in Assen kan op termijn uitgroeien tot het meldpunt voor geheel Noord. In het district West vallen de gemeenten Westerveld, Meppel, De Wolden en Hoogeveen. Hier zijn twee meldpunten onderdeel van de welzijnsorganisatie. Tot het district Oost behoren de gemeenten Borger-Odoorn, Emmen, Coevorden en Midden-Drenthe. In dit district is op dit moment geen functionerend meldpunt. Voor de komende projectperiode is er in dit district ruimte om de organisatorische vormgeving nog nader te bepalen.

Politiedistricten in Drenthe

De functie van I2D bij de voortgang van het project.

Bij de rondetafelgesprekken en de conferentie heeft I2D zich uitgesproken voor een rol bij de vormgeving van de professionalisering van de ADB's. Ook de betrokkenen geven aan dat het nodig is dat er een steunpunt is waar ze terecht kunnen voor vragen en begeleiding. Er zijn ook kritische geluiden over concurrentie of subsidietoekenning. Wij beschouwen de rol van I2D als een voorwaarde voor het slagen van de tweede fase van het project. Daarbij is het gewenst dat het steunpunt niet te ver afstaat van de praktijk en inzicht heeft in de plaatselijke situatie. Het is van belang dat een projectleider van I2D de verantwoordelijkheid krijgt om de doelstellingen en activiteiten in de tweede fase te realiseren.

Werkgroepen per district

Gezien de groeiende belangstelling van de beleidsmedewerkers voor het organiseren van meldpunten/ADB's is het zinnig om alle gemeenten te betrekken bij de opzet en uitbouw van de meldpunten en het ADB. Met het opzetten van werkgroepen per district kunnen alle gemeenten invloed uitoefenen op de besteding van de gelden die in het project ter beschikking komen voor meldpunten en ADB's.

Deelnemers aan een werkgroep zijn de betreffende districtsgemeenten (zie paragraaf 3.1), het betreffende meldpunt of ADB en de projectleider (zie paragraaf 3.2.4).

De werkgroepen hebben tot taak om verbeterpunten voor hun eigen meldpunt of ADB te inventariseren en een basis te leggen voor een districtsfunctie van het meldpunt of ADB. Daarnaast stelt de werkgroep een eigen (districts-)begroting vast voor de verbeterpunten, binnen de vastgestelde - financiële - mogelijkheden. (Elk district heeft € 15.000,- tot zijn beschikking).

In de werkgroepen kan bijvoorbeeld een inventarisatie plaatsvinden hoeveel middelen de afzonderlijke gemeenten kunnen bijdragen, naast de mogelijke extra bijdrage van de provincie. (Zie hiervoor het tussentijdse verslag van augustus 2002 van de heer E. Wong, beleidsmedewerker minderheden, aan het Ministerie van Binnenlandse Zaken).

De projectleider nodigt de werkgroepen uit en bewaakt de continuïteit.

IJkpunt:

- Een functionerende werkgroep per district.
- Beschrijving van en plan van aanpak voor verbeterpunten per district.
- Een begroting per district voor de twee projectjaren.

3.2 De organisatie

3.2.1 Meldpunten: binnen bestaande organisatie versus zelfstandig

In Drenthe bestaan zowel meldpunten binnen een bestaande voorziening (in Hoogeveen en Meppel), als een zelfstandig ADB in Assen. Naar onze mening zijn beide vormen mogelijk. De kwaliteit van de inhoud hangt niet af van de organisatorische vormgeving.

De bindende factor van de meldpunten en het ADB is de eenduidigheid van registratie en afhandeling van klachten. Het streven is naar één loket meldpunt: zichtbaar, herkenbaar en betrouwbaar. Voorwaarde hierbij is dat er op een eenduidige wijze naar buiten wordt gebracht wat ADB's/meldpunten doen, waar zij voor staan en dat ze dezelfde PR voeren (logo/naam, huisstijl).

Het is niet te voorkomen dat ook andere instanties klachten blijven ontvangen: politie, vakbond, maatschappelijk werk, parochie, woningcorporatie of andere organisaties. Samenwerking en gebruik maken van elkaars kwaliteiten is van belang.

3.2.2 Een pilot in district Zuidoost-Drenthe

Zoals in paragraaf 3.2.1 al is beschreven, zijn er in Drenthe momenteel twee ingebouwde meldpunten en een zelfstandig ADB.

In deze notitie stellen we voor om een nieuw meldpunt in Emmen als pilot op te zetten. Dit voorstel is gebaseerd op het doel van het project om tot een provinciedekkend netwerk te komen.

Met een meldpunt in Emmen wordt Zuidoost-Drenthe voorzien. Gezien de positieve deelname van Emmen tot nu toe aan het project zien we voldoende bereidheid én mogelijkheden voor het realiseren van een pilot meldpunt. Financiering is mogelijk uit de middelen voor het project gedurende de projectperiode. Wij gaan ervan uit dat aan het einde van deze periode het meldpunt in staat is zichzelf voldoende te profileren. Het meldpunt is vergelijkbaar met de meldpunten in Hoogeveen en Meppel. Wij menen dat het goed mogelijk is om het meldpunt in te bouwen in een bestaande organisatie, zoals het lokale welzijnswerk of het bureau slachtofferhulp. Een gedegen plan voor de opzet van het meldpunt in Emmen is van belang. De gemeente Emmen doet hiervoor samen met Coevorden, Borger-Odoorn en Midden-Drenthe een voorstel aan de projectgroep. Het is van belang om het strategisch- en communicatiebeleid goed af te stemmen met de andere ADB's/meldpunten.

3.2.3 Kerntaak ADB/meldpunt

Kerntaak van meldpunten en ADB's is behandeling en registratie van discriminatieklachten.

Het zijn laagdrempelige eerstelijnsvoorzieningen. De meldpunten en het ADB zijn goed op de hoogte van lokale omstandigheden en kunnen daar op inspelen. Zij zijn goed bereikbaar, zowel telefonisch als in persoonlijk contact. Het onderscheid tussen ADB en meldpunt is van belang. Strikt genomen is een meldpunt de plaats waar klachten over discriminatie kunnen worden geregistreerd en afgehandeld.

De klager legt hier het eerste contact en eventueel vindt een verwijzing naar deskundige hulpverlening plaats. Een ADB heeft meer functies. Naast het behandelen en registreren van klachten horen daar ook andere taken bij. Zoals voorlichting geven, beleidsbeïnvloeding, bestrijding van racistische en extremistische organisaties en hun gedachtegoed, het verrichten van lokaal onderzoek en preventieve activiteiten bij bedrijven en scholen. De voorziening in Assen heeft kenmerken van een ADB. De voorzieningen in Hogeveen en Meppel hebben meer de functie van meldpunt. Taken op curatief en preventief niveau moeten door de projectgroep vastgesteld worden in een strategisch beleidsplan.

Als we in dit rapport uitgaan van een provinciedekkend netwerk zien we als minimum een meldpunt in elke regio. Dit is te beschouwen als een soort basisvoorziening. Na afloop van het project kunnen de meldpunten hun kerntaken goed uitvoeren. Daarbij is het van belang om te constateren dat het ADB in Assen ook andere functies uitvoert, zoals voorlichting en preventie. Taken die wellicht op termijn ook door de meldpunten zijn op te pakken.

Registratie

Een effectief registratiesysteem voor meldpunten en ADB's in Drenthe is vereist om het (preventief) beleid te bepalen en taken uit te voeren. Het registratiesysteem heeft zowel een landelijke als een provinciale functie. Vergelijkingen over heel Drenthe zijn dan mogelijk. Aansluiting bij bestaande registratiesystemen verdient nader onderzoek. Belangrijk daarbij is om een registratiesysteem te kiezen dat valide, betrouwbaar en gebruiksvriendelijk is. Tevens moeten gegevens voor landelijk onderzoek bruikbaar zijn.

Het LBR heeft een registratiesysteem ontwikkeld en reeds aangeboden aan de lokale ADB's. Daar wordt niet mee gewerkt omdat het te duur en voor de enkele klacht te uitgebreid zou zijn. Het is een voorwaarde dat de registrerende partijen hetzelfde systeem hanteren. In het samenwerkingsoverleg wordt het registratiesysteem gezamenlijk vastgesteld en ervaringen uitgewisseld. Ook is er dan sprake van eenduidige dossieropbouw. Voor registratie en administratieve handelingen is automatisering een vereiste.

Een registratiesysteem via het internet is op dit moment niet aanwezig, maar er zijn initiatieven voor de ontwikkeling daarvan op landelijk en provinciaal niveau. Door gebruik van internet wordt het eerste contact eenvoudiger gelegd, onder andere omdat dan de mogelijkheid gecreëerd wordt om buiten kantooruren en anoniem een klacht in te dienen.

Monitoren

Door een goed registratiesysteem te gebruiken, is het mogelijk om sectoren en doelgroepen te monitoren. Gegevens die dan geregistreerd kunnen worden zijn: hoeveel klachten zijn geregistreerd, bij welke instantie komen ze binnen, welke doelgroepen en in welke sectoren komt discriminatie het meeste voor, is er sprake van geïnstitutionaliseerde discriminatie?

Deze monitor kan door het I2D als een soort barometer gebruikt worden om de ontwikkelingen in Drenthe te volgen. ADB Fryslân heeft ervaring opgedaan met het eenduidig ontwikkelen van registratieformulieren en methoden voor monitoren.

IJKpunt:

- Een meldpunt in het district Oost.
- Een strategisch beleidsplan, met daarin de missie, visie, functie en kerntaken van meldpunten en ADB's. Met daarin opgenomen een protocol, waarin de werkwijze en procedure (route) in staat beschreven van intake tot eindevaluatie.
- Ontwikkelen en gebruik van uniforme registratie systematiek.
- Automatisering van alle meldpunten en ADB's.

- Ontwikkelen en gebruik van een provinciale monitor.

3.2.4 *Personeel*

De discussie over professionals en vrijwilligers is lastig. Het al of niet betaald zijn, heeft niet te maken met iemands kwaliteiten. Gezien de complexiteit van hulpverleners pleiten we er voor dat diegenen die bij de meldpunten de klachten afhandelen daarvoor zijn opgeleid en deskundig zijn. Bij hulpverleners zijn er veel valkuilen die soms de cliënt meer kunnen schaden dan helpen.

Het is goed om de competenties die nodig zijn bij de klachtafhandeling, te inventariseren en vervolgens te bespreken met diegenen die betrokken zijn bij de meldpunten en het ADB. Wie is op welk aspect kundig en op welke onderdelen is deskundigheidsbevordering nodig. Bij onderbrenging van meldpunten in een organisatie lijkt de kans groter op professionele inzet, continuïteit en feedback van collega's, meeliften met bestaande procedures en protocollen en overlegstructuren. We achten het noodzakelijk dat als onderdeel van de professionalisering opleidingseisen worden geformuleerd voor medewerkers van meldpunten en ADB's. Daarbij valt te denken aan een opleiding hulpverlening op minimaal mbo-niveau.

Voor de uitvoering is het noodzakelijk om een goede overlegstructuur te hebben. Het blijkt dat medewerkers van maatschappelijke organisaties geregeld worden geconfronteerd met allerlei vormen van discriminatie waarbij zij niet goed weten hoe zij hiermee moeten omgaan. Een mogelijkheid is het ontwikkelen van een trainingsaanbod over discriminatie (wetgeving) om de kennis bij intermediairs/workers in het veld te vergroten.

Het is dan ook van belang dat de deskundigheidsbevordering zich richt op twee aspecten:

1. de omgang met registratie en monitoring zodat de eenduidigheid van de gegevens wordt versterkt,
2. de versterking van werkinhoudelijke aspecten zodat het werk procesmatig op de juiste manier en met kennis van wet- en regelgeving kan worden afgewikkeld.

Voor de projectleiding gelden als eisen:

minimaal HBO-opleiding; ervaring met projectmanagement; in staat tot werkbegeleiding/coaching; in staat tot het opzetten van een netwerk; uitvoering geven aan activiteiten/bewaken van proces.

De projectleider heeft de volgende taken:

- het opzetten en aansturen van het proces in de tweede fase van het project ADB-PLUS;
- regievoering op de realisatie van een pilot in Emmen;
- de coördinatie en uitvoering van de projectactiviteiten;
- het opstellen van tussentijdse- en eindrapportages;
- verzorgen van de promotie en publiciteit;
- het leggen en onderhouden van netwerkcontacten met relevante personen en instellingen in Drenthe en elders in Nederland.

IJKpunt:

- Competentieprofielen voor de medewerkers van de ADB's/meldpunten.
- Met medewerkers zijn competenties besproken.
- Coaching van medewerkers.
- Formuleren van een traject voor deskundigheidsbevordering voor medewerkers.

3.3 Samenwerking

Discriminatie is in de termen van het ministerie een breed begrip: op verschillende gebieden treedt het op en meldpunten en ADB's moeten op verschillende fronten actief zijn. Deze gedachte vergt samenwerking met organisaties die zich ook op dit terrein of met aanverwante onderwerpen bezig houden. Discriminatie op arbeidsterrein is anders, heeft andere actoren dan bijvoorbeeld discriminatie op grond van geloof of sekse. Voor een goed inzicht in de feitelijke aanwezigheid is het dan ook van belang om (samenwerkings-)partners te hebben die klachten over discriminatie kunnen signaleren en doorgeven. Structureel overleg met coalitiepartners en een adequaat netwerk met instanties in het hele werkgebied is noodzakelijk om dit inzicht te krijgen. Op lokaal en districts-niveau is er op dit moment nog geen overlegplatform op bestuurlijk of ambtelijk niveau. Het is van belang om tot een goede overlegstructuur te komen waarin het ontwikkelen van een gezamenlijke visie op de aanpak van discriminatie centraal staat. Belangrijke onderdelen hierin zijn het ontwikkelen van een visie op een basispakket van het ADB/meldpunten, de bandbreedte die daarin kan worden gehanteerd, en ook een eenduidige financieringssysteem op districts-niveau.

Op dit moment vindt er - onregelmatig - overleg plaats tussen ADB Assen, politie en justitie. Wanneer het duidelijk is hoe een basispakket voor de lokale meldpunten en ADB's er uit ziet, is het goed om dit overleg een meer structureel karakter te geven. Daarmee kan ook voldaan worden aan de 'Aanwijzing Discriminatie' die in 1999 is uitgegaan van het College van Procureurs-generaal. Daarin wordt een actieve opstelling van het Openbaar Ministerie en de politie gevraagd bij de opsporing en vervolging van discriminatie. Regelmatig overleg en informatie-uitwisseling tussen OM, politie en ADB wordt hierin genoemd. Een gezamenlijke training biedt een goed perspectief voor een succesvolle uitwisseling van informatie.

Netwerkontwikkeling vormt een belangrijke opdracht voor ADB's en meldpunten. Motieven voor samenwerking zijn:

- *Inhoudelijke motieven*
 - Bereik van doelgroepen
 - Doorverwijzing van klant
 - Deskundigheidsbevordering
 - Kwaliteit
 - Voorlichting en preventie
- *Organisatiebelang*
 - Breed draagvlak
 - Efficiency
 - Gemeenschappelijk gebruik van faciliteiten
 - Meer bekendheid voor ADB's/meldpunten
 - Imago
 - Werving en selectie van personeel
 - Huisvesting
 - Informatievoorziening
 - PR/reclame
- *Financiële motieven*
 - Subsidie
 - Gemeenschappelijk gebruik van faciliteiten

Samenwerkingspartners kunnen bestaan uit onder meer de volgende organisaties: COS Drenthe, Landelijke vereniging van ADB's/meldpunten, Bureau voor Slachtofferhulp, Vluchtelingenwerk, Enova, I2D, collega-meldpunten/ADB's, politie en justitie, vakbonden, scholen, woningbouwverenigingen en vrijwilligersorganisaties zoals 'Kleurrijk Meppel'.

ADB's/meldpunten kunnen voor voorlichting en preventie een beroep doen op I2D of andere (landelijke) organisaties zodat men kan leren van de veelheid aan goed bedoelde initiatieven en de effecten daarvan.

Ook samenwerking met gemeenten is van belang. Elke gemeente zal zich realiseren dat na de projectperiode de kosten gezamenlijk gedragen moeten worden. Uiteindelijk zullen gemeenten en ADB's/meldpunten elkaar dan ontmoeten: niet alleen voor overleg, maar ook rondom de subsidieaanvraag en de subsidietoekenning. De gemeente kan haar beleid op het gebied van ADB's/meldpunten inbedden in het welzijnsbeleid.

Tijdens de projectperiode is er ruimte om te experimenteren en moeten de meldpunten/ADB's hun bestaansrecht bewijzen. In de projectperiode is het raadzaam om aandacht te besteden aan draagvlakontwikkeling (mee weten, meedenken, meebeslissen, mee investeren).

Samenwerken is niet altijd even gemakkelijk en ook niet altijd de beste oplossing. Voordat een meldpunt/ADB zich in een samenwerkingsproces begeeft, is het raadzaam voor zichzelf te onderzoeken welk doel de samenwerking heeft en of het doel uitvoerbaar is. Ook is het aan te bevelen om stil te staan bij de samenwerkingsvorm; samenwerking in een rechtspersoon of niet, samenwerkingsovereenkomsten en afspraken over de afname van diensten.

IJKpunt:

- Overlegstructuur met (externe) samenwerkingspartners.
- Afspraken over registratie van klachten, door alle samenwerkingspartners.

3.4 Communicatie intern en extern

Uit de nulmeting blijkt de onbekendheid van de bevolking met ADB's/meldpunten. Er zal dus flink ingezet moeten worden op de bekendheid en herkenbaarheid van ADB's/meldpunten.

Het is aan te bevelen om een communicatiebeleid te formuleren. Het communicatiebeleid is een afgeleide van het strategisch beleid en bestaat uit interne en externe communicatie.

Een intern communicatieplan voorziet in afspraken over de communicatie, de overlegstructuur tussen de medewerkers binnen de organisatie. Een extern communicatieplan bestaat uit afspraken over de communicatie naar buiten, zoals huisstijl, persberichten, brochure, folders, posters, nieuwsbrieven, jaarverslag, internet en website. Externe communicatie kan pas uitgevoerd worden als de interne communicatie helder is. Het moet duidelijk zijn wie waarover verantwoordelijk is, welke taken een ieder heeft en welke doelen men gezamenlijk nastreeft.

Externe communicatie leidt tot een bredere (naams-)bekendheid, een groter draagvlak, een groter bereik van klanten en een positief imago.

Omdat we met verschillende organisatievormen te maken hebben (zowel meldpunten als ADB's), is het van belang om extra aandacht te besteden aan de afstemming over het te voeren externe communicatiebeleid. Zij streven naar zoveel mogelijk uniformiteit hierin.

De ingebouwde meldpunten en ADB's gebruiken briefpapier met hetzelfde logo. Wanneer een meldpunt onderdeel uitmaakt van een andere organisatie komt er een extra logo (die van de "moederorganisatie") op. De kosten worden gedeeld.

De mate waarin uniformiteit kan plaatsvinden hangt af van de mate van organisatorische zelfstandigheid van de ingebouwde meldpunten.

Voor het ontwikkelen van onderstaande activiteiten vraagt men advies en/of begeleiding van een communicatieadviesbureau of onderzoekt men de mogelijkheid voor het geven van een stageopdracht aan bijvoorbeeld een vierdejaars stagiaire van HBO Windesheim.

Het is op dit moment niet mogelijk om de exacte kosten weer te geven. Eén en ander is afhankelijk van vormgeving, publicaties en aantallen. De bedragen in hoofdstuk 5 zijn indicaties.

IJKpunt:

- Uniforme toepassing van communicatieplan.
- Gebruik van huisstijl en website door alle ADB's/meldpunten.

3.5 De projectgroep

Gedurende het project kan een projectgroep fungeren als klankbord voor de projectleider, de werkgroepen en de stuurgroep.

In de projectgroep zitten vertegenwoordigers van verschillende partijen:

1. gemeentelijke overheid,
2. lokale meldpunten/ADB's,
3. politie,
4. eventueel de provincie Drenthe.

Er vindt geen besluitvorming plaats. De projectgroep heeft de taak om het proces te bewaken en bij te sturen, te adviseren vanuit eigen deskundigheid en rol. Deze projectgroep kan uit vaste leden bestaan, die kunnen wisselen na een bepaalde periode. De projectleider betreft ook de kleinere gemeenten erbij. De projectgroep komt twee keer per jaar bij elkaar op eigen initiatief dan wel op initiatief van de projectleider.

De projectleiding is in handen van I2D. Zij is verantwoordelijk voor het project. In de stuurgroep vindt de besluitvorming plaats. De stuurgroep is eindverantwoordelijk.

3.6 De stuurgroep

De stuurgroep bestaat uit de wethouders van de gemeenten Assen, Meppel, Hoogeveen en Emmen en de gedeputeerde van de provincie Drenthe.

De stuurgroep heeft een initiërende en een toetsende rol. Zij besluit tot voortzetting van het project voor de tweede fase; houdt zich op de hoogte van de voortgang; sluit het project af en geeft de condities aan voor de continuïteit.

De beleidsmedewerker minderheden van de provincie kan gevraagd en ongevraagd advies geven aan de stuurgroep.

4. Aanbevelingen

STAMM presenteert een aantal voorstellen om de infrastructuur van meldpunten en ADB's provinciaal te dekken en om verder te bouwen aan professionalisering. Inzet is een breed aanbod voor alle inwoners van Drenthe, kwalitatief verantwoorde dienstverlening en klachtenbehandeling en het inventariseren van omvang en aard van de klachten. Discriminatie komt overal voor. We zullen het nooit volledig kunnen uitbannen. Meldpunten en ADB's zijn niet de oplossing voor het discriminatieprobleem, maar voor een effectieve bestrijding van discriminatie zijn zij als basisvoorziening onmisbaar. Dit wordt door het LBR en de landelijke Vereniging van ADB's en meldpunten onderschreven. Zij pleiten dan ook voor een landelijk dekkend netwerk van regionale ADB's. De waarde van de ADB's/meldpunten stijgt naarmate het aantal partners en de groei van het draagvlak voor antidiscriminatiebeleid stijgt.

De samenwerkende ADB's/meldpunten bouwen voort op een herkenbare locatie in de plaatsen Hoogeveen, Meppel en Assen. Er komt een plan voor de realisatie van een nieuw meldpunt in Emmen.

Het merendeel van de gemeenten in Drenthe ondersteunen deze optie. De maatschappelijke baten van kwalitatief goede meldpunten komen ten goede aan de samenleving en alle inwoners van Drenthe.

STAMM verwacht een toename van klachten tijdens dit proces van professionalisering, omdat potentiële klanten de weg naar een meldpunt of ADB gemakkelijker kunnen vinden.

Kernbegrip is communicatie. Communicatie binnen de eigen organisatie, communicatie met partners en communicatie met (potentiële) klanten. In dit rapport wordt hier extra aandacht aan besteed.

Voor een provinciaal dekkend aanbod is organiserend vermogen nodig. Daarom is hier een regisserende rol voor de overheid weggelegd. De gemeenten zijn daarvoor de meest geëigende overheidslaag. Zij zijn het beste in staat om lokaal maatwerk te leveren. De gemeenten hebben ruimte, instrumenten en bevoegdheden nodig om dit te doen.

Het rijk ondersteunt gemeenten met dit project. Gemeenten, provincie, rijk en betrokken instellingen maken heldere afspraken over te bereiken resultaten en de wijze van verantwoording.

Aanbevelingen

- De wensen en behoeften van klanten dienen het uitgangspunt te zijn voor het aanbod. Aan het einde van de projectperiode moet deze behoefte helder zijn en het bestaansrecht van de meldpunten/ADB's bewezen zijn. ADB's en meldpunten worden niet alleen afgerekend op het aantal klachten en meldingen, maar ook op wat er met de klachten gebeurt. Het gaat er om dat ADB's en meldpunten zoeken naar oplossingen waar de feitelijke slachtoffers iets aan hebben maar waar ook andere (potentiële) slachtoffers profijt van kunnen hebben. Elke feitelijke klachtafwikkeling heeft een zekere preventieve werking. Elke zorgvuldige afwikkeling van een individuele klacht is dan ook van belang.
- Er wordt komende jaren stapsgewijs gewerkt aan professionalisering. De provincie realiseert samen met Emmen, Hoogeveen, Assen en Meppel de mogelijkheden voor dit project en de totstandkoming van de pilot.
- De - per district opgezette - werkgroepen nemen deel aan de besluitvorming over de inzet van middelen, maken afspraken over het vervolg en informeren de gemeenten over de voortgang van het project.

- De gemeente Emmen overlegt met de (districts-)gemeenten over de realisatie van een pilot meldpunt in Emmen.
- Organisaties van meldpunten en ADB's werken op zodanige wijze samen dat er een herkenbaar en kwalitatief goed aanbod van ADB's/meldpunten kan worden neergezet. Zo ontstaat een provinciaal netwerk van voorzieningen dat laagdrempelig en algemeen toegankelijk is.
- Het is van belang om een strategisch beleid te formuleren, met daarin de visie en uitgangspunten van de organisatie. Daarin beschrijft de projectleider ook de gewenste resultaten op hoofdpunten en de plannen voor de toekomst door meldpunten/ADB's.
- In aansluiting op het strategisch beleidsplan schrijven de organisaties in samenwerking met de projectleider een communicatieplan met extra aandacht voor de externe communicatie. Hierdoor vergroot de naamsbekendheid en weet men de weg naar de meldpunten/ADB's te vinden.
- Er wordt een projectgroep ingesteld die bestaat uit vertegenwoordigers van direct betrokken partijen. Het project (en de projectgroep) wordt geleid door een projectleider van het provinciale instituut I2D.
- Het aanbod wordt door I2D geënt op het vastgestelde plan voor de tweede fase van het project.
- De lokale situatie wordt geanalyseerd op potentiële samenwerkingspartners. Er komt aansluiting bij eventuele bestaande netwerken en loketten (zoals zorgloketten, de Toegangen, JIPs).
- De projectgroep stelt vaste evaluatiemomenten vast. Daarbij beschrijven zij ook de wijze waarop de evaluaties plaatsvinden en de inhoud van de evaluaties.

5. Financiële consequenties en tijdspad

Tot en met 2004 is er in totaal € 108.907,- beschikbaar om in te zetten voor het professionaliseren van de meldpunten en het ADB en het opzetten van een meldpunt in Emmen. In de loop van 2003 vindt er in de projectgroep een belangrijk beslismoment plaats; namelijk of en hoeveel gemeenten gaan begroten voor het verdere vervolg. Dit voorkomt misstappen en paniek in een later stadium.

Totale bijdrage BZK voor de projectperiode € 108.907,-
Budget per district voor de gehele projectperiode € 15.000,-

Activiteiten	Totale kosten
Budget per district à € 15.000,-	€ 45.000,-
Automatisering (voor registratie en monitoring)	€ 18.000,-
Deskundigheidsbevordering	€ 5.000,-
- vaardigheidstraining voor automatisering	
- training in relatie tot werkinhoud	
Formuleren van communicatieplan en eventueel strategisch beleidsplan	€ 5.000,-
(Gezamenlijke) huisstijl briefpapier, visitekaartjes e.d.	€ 15.907,-
Website	€ 10.000,-
Brochure	€ 5.000,-
PR middelen (Uithangbord etc)	€ 5.000,-
Projectcoördinatie ³	pm
Totaal	€ 108.907,-

NB: Naast de mogelijke extra bijdrage van de provincie kunnen de subsidies van de afzonderlijke gemeenten geïnventariseerd worden. Deze twee extra bronnen geven een totaalinzicht in de financiële exploitatie.

IJKpunt:

- Maart 2003: beslissing gemeenten of en hoeveel begroot wordt voor vervolg.
- Inzet projectgelden volgende tijdsfase.

³ Onderdeel van het budget van I2D.

Tijdspad

	2003	2004							
Participant	jan./feb.	mrt./april	mei/juni	sept./okt.	nov./dec.	2004 jan./febr.	mrt./april	mei/juni	sept./okt.
gemeenten	* vaststelling bijdrage aan project in 2004								
meldpunten ADB's	* deelname aan projectgroep * uitvoeren van verbeterpunten (o.a. opzetten meldpunt Oost) 								
	* deskundigheidsbevordering medewerkers * installatie software/automatisering								
projectleider (I2D)	* uitnodigen en formeren werkwergroep per district * formeren en uitnodigen projectgroep * schrijven competentieprofielen * voorstel deskundigheidsbevorderingstraject								
projectgroep Meldpunten/ADB's I2D, gemeenten politie (off. v. just.) evt. provincie evt. Slachtofferhulp	* vaststellen verbeterpunten per district * vaststellen van districtsbegroting 2003/2004 * strategisch beleidsplan * formuleren van communicatieplan * evaluatie software en * (gezamenlijke) huisstijl verbeterpunten * website, uithangbord, briefpapier * brochure * vaststellen competentieprofielen * vaststellen overlegstructuren per district								
wergroepen per district (district)gemeenten projectleider ADB of meldpunt onderzoeksbureau	* inventariseren verbeterpunten * begroting per district opstellen en indienen bij projectgroep * aanleveren informatie voor strategisch beleidsplan aan projectleider * voorstel aan projectgroep overlegstructuur externen en sociale kaart per district * onderzoeksoepzet monitoring uitvoering onderzoek monitoring onderzoeksrapport * ontwikkeling monitor								

BIJLAGEN

Deelnemers

Rondetafelgesprekken Regionalisering Meldpunten/Anti Discriminatie Bureaus

District Noord d.d. 5 september 2002

Gemeente Assen : mevr. S. Oosterhoff
Gemeente Aa en Hunze : mevr. R. van Hoegee
Gemeente Tynaarlo : mevr. M. Schulte
Gemeente Noordenveld : dhr. M. Nienhuis
Provincie Drenthe : dhr. E. Wong Lun Hing
STAMM : mevr. A. Thüss

District Oost d.d. 19 september 2002

Gemeente Emmen : dhr. J. Holman
Gemeente Emmen : dhr. H.D. Meijeringh
Gemeente Coevorden : dhr. P. De Goede
Gemeente Borger-Odoorn : dhr. G. Strabbing
Provincie Drenthe : dhr. E. Wong Lun Hing
I2D : dhr. M. Knol
I2D : dhr. W. Koeneman
STAMM: : dhr. F. Schipper
: mevr. H. Plat-Lieben (verslag)

District Zuid-West d.d. 23 september 2002

I2D : dhr. M. Knol
Gemeente Meppel : mevr. F. Pentury
Gemeente De Wolden : dhr. G. Tijms
Gemeente Hoogeveen : dhr. A. de Jong
STAMM : mevr. A. Thüss
: mevr. G. Paas (verslag)

Deelnemers

Werkconferentie Professionalisering en regionalisering van Anti-Discriminatie Bureaus in Drenthe d.d. 22 oktober 2002

Beek van, J.	ADB Delta Assen
Berg van de, J.	Bureau Slachtofferhulp
Brink Massier, M.	Provincie Drenthe
Broek van der, M.M.	I2D
Dijk, M.	Gemeente Westerveld
Dondorff, W.	Gemeente Borger-Odoorn
Gruben, G.	LBR
Hoegge van, R.	Gemeente Aa en Hunze
Huizing, C.	Gemeente Midden-Drenthe
Jong de, A.	Gemeente Hoogeveen
Knol, M.	I2D
Looman Struys, M.	Gemeente Midden-Drenthe
Meijeringh, E.	Gemeente Emmen
Nienhuis, M.	Gemeente Noordenveld
Olszanowski, A.	ADB-Oost
Oosterhof, S.	Gemeente Assen
Pentury, F.	Gemeente Meppel
Pool, W.	Verhalenverteller
Tijms, G.	Gemeente De Wolden
Vries de, N.	Enova
Wierenga, H.	Politie Drenthe
Wong Lun Hing, E.	Provincie Drenthe
Plat, H.	STAMM
Schipper, F.	STAMM
Thüss, A.	STAMM
Wildeboer, J.	Provincie Drenthe